

Koldioxid

Koldioxid finns naturligt i vår atmosfär, och har funnits under en lång tid. Mängden har varierat naturligt. Sedan den industriella revolutionen inleddes har vi börjat förbränna fossila bränslen, olja, gas och kol, och på så sätt börjat frigöra extra koldioxid i atmosfären.

Koldioxid fångar upp värme som annars skulle studsat ut i rymden, och på så sätt blir jorden varmare. Varmare klimat kommer att påverka djurlivet, möjligheter att odla mat, vattentillgångar, men framför allt vårt sätt att leva. Därför är det viktigt att vi begränsar våra utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser. Dessutom dör mer än tre miljoner människor per år i världen på grund av luftföroreningar.

Vision för Gävleborgs län

Länsstyrelsen i Gävleborg har visionen att "år 2050 är Gävleborgs län klimatneutralt och varje länsinvånare bidrar med max **två ton** växthusgaser per person och år". Koldioxid är en växthusgas.

Två ton koldioxid motsvarar ungefär:

- 900 mil i en bensindriven bil
- 1 200 mil i en dieseldriven bil
- 55 000 mil i en elbil, som drivs av svensktillverkad el.

Källor: Energimyndigheten, Svensk energi, Gröna bilister.

Koldioxidförbrukning

Hur mycket koldioxid orsakas av:

- Tillverkning av ett par jeans: 18 kg
- Tillverkning av en skinnjacka: 190 kg
- Matavfall för en person per år: 450 kg
- En persons årsförbrukning av nötkött: 378 kg
- En persons årsförbrukning av färsk potatis: 9 kg
- En persons årsförbrukning av ris: 36 kg
- En 40-watts glödlampa tänd ett helt år: 5,2 kg
- En 6-watts LED-lampa tänd ett helt år: 0,8 kg.

Källa: Miljöbarometern.

Riksdagsledamot Lise Nordin (mp).

Foto: Miljöpartiet

Nu har startskottet gått för ett ökat klimatarbete

Vi fick chansen att intervjua riksdagsledamot Lise Nordin (mp) om vad riksdag och regering tänker göra nu efter överenskommelserna i Paris. Vi frågade vad vi kommuner i Hälsingland kan göra och vad riksdag och regering tänker hjälpa kommunerna och glesbygden med.

”Nu har startskottet gått för ett kraftigt ökat klimatarbete för alla världens länder. Det svåra arbetet med att minska klimatutsläppen återstår” säger Åsa Romson på regeringens hemsida.

Vad kan vi små kommuner i Hälsingland arbeta med för att gå före i det svenska arbetet?

– Klimathotet är globalt men alla utsläpp sker i ett land, region och kommun. Kommunerna har en mycket viktig roll i att skapa förutsättningar för klimatsmarta val. Det kan vara att samla in matavfall för att göra biogas, mer kollektivtrafik, sätta upp laddstolpar för elbilar, servera mer vegetarisk mat i skolor och omsorgen eller byta ut gamla oljepannor. Kommunerna kan nu få del av regeringens satsning Klimatklivet på 600 miljoner kronor per år för just sådana investeringar.

Kommunerna i Hälsingland är att betrakta som små och med väldigt mycket glesbygd. Hur ska invånarna här kunna ställa om till fossilfria transporter och kanske mindre bilåkande?

– Det är extra viktigt för de som bor i glesbygden att Sverige ställer om från fossil energi till förnybart. Olja är inte ett långsiktigt alternativ. Det är också utanför städerna som en stor del av de förnybara bränslena tillverkas vilket skapar jobb. Regeringen har nu infört stöd för den som tillverkar biogas av gödsel. Kommunerna kan också få stöd för satsning på biogas och elbilar. Även på landsbygden görs många kortare resor som passar bra för cykel med då krävs bra cykelbanor som underhålls.

Kommer riksdag och regering att ställa krav på särskilda och långsiktiga åtaganden och arbeten från kommuner och större företag?

– Många kommuner och företag har anslutit till regeringens initiativ Fossilfritt Sverige som är ett frivilligt åtagande där olika aktörer samlas för att utbyta idéer och visa hur de bidrar i klimatarbetet. För att kunna leva upp till ambitionshöjningen i det avtal som slöts på klimattoppmötet i Paris så krävs att länder, kommuner och företag tar fler steg för att minska klimatutsläppen.

Framtidens fordon kommer att behöva utnyttja flera olika bränslen. Vilka fordonsbränslen ska vi satsa på i framtiden? Hur gör vi för att inte gå på samma mina som vi gjort med etanolen?

– Vi kommer att behöva många olika fordonsbränslen samtidigt som vi minskar transporterna ifall vi ska klara att ställa om till en fossilfri transportsektor. Etanolens introduktion lyckades för första gången bryta det totala fossilberoendet i våra transporter, och den kommer sannolikt vara kvar till viss del. Biogas har flerdubbel miljönytta om den tillverkas av restavfall som annars ger klimatutsläpp. Tekniken för elbilar utvecklas snabbt och beräknas få en växande andel. Marknaden kommer sannolikt att utveckla många fler lösningar.

Vi importerar en hel del livsnödvändiga varor. Men vi har också kapacitet att bli mer självförsörjande.

Finns det något sätt att börja gynna lokal förädling av varor och kortare transportled redan nu, innan högre bränslepriser gör långväga transporter olönsamma?

– Ja, ett sätt är att genomföra en kilometerskatt så som nyligen föreslogs i den statliga utredningen ”Fossilfrihet på väg”. Det skulle göra det lokalt producerade mer konkurrenskraftigt jämfört med importerade varor. Inom den nationella livsmedelsstrategin finns förslag

för att stödja lokalt mathantverk. Vi vet att många konsumenterna gärna betalar lite mer för lokalt tillverkat om de vet att det är lokalt. Så det är viktigt att arbeta med lokal märkning och marknadsföring av produkter.

Är det lättare att bygga det ”hållbara samhället” i glesbygd än i städer? Vad vill du göra för att förenkla livet för de som vill leva på landsbygden? Vad kan riksdag och regeringen göra för att stötta?

– I städer där människor lever tätare är det lättare mer energieffektiva lösningar som kollektivtrafik och fjärrvärme. Men på landsbygden finns de varor och resurser som är en förutsättning för alla. För att göra livet på landsbygden lättare behövs bra lokal service, bredband för att kunna arbeta på distans och hållbara transporter.

2013 uppgick växthusgasutsläppen från svenskens livsmedelkonsumtion till 2,3 ton CO₂-eq/person, samtidigt som Sverige har som mål att ha noll växthusgasutsläpp i netto till 2050. Kommer riksdagen eller regeringen sätta in styrmedel på livsmedel med hög klimatpåverkan?

Idag finns inga färdiga förslag på hur man skulle kunna utforma sådana styrmedel. Men det finns en växande insikt både i politiken och i samhället i stort om att vår livsmedelkonsumtion, exempelvis nötkött, har en stor klimatpåverkan och inte är hållbart på dagens nivåer.

Nära tillhands ligger igenväxning av vårt öppna landskap och allt fler lantbruk som läggs ner. Hur anser du att man ska kunna stimulera användningen av våra obrukade jordbruksmarker i bland annat Hälsingland samtidigt som man har styrmedel för minskad köttkonsumtion?

– Styrmedel för livsmedel med hög klimatpåverkan måste utformas på ett sådant sätt att naturbeteskött som bidrar till biologisk mångfald inte missgynnas. Dessutom är det viktigt att miljöersättningar till lantbrukare som ser till att ängs- och naturbetesmarker hävdas är tillräckligt höga.

Vilka klimatåtgärder vill våra politikerna arbeta med?

Överenskommelsen i Paris beskrivs på regeringen.se:

”Det rättsligt bindande avtalet innebär att världens länder nu har en gemensam plan för att minska klimatutsläppen. Avtalet slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. Texten säger också att länder successivt ska skärpa sina åtaganden”.

– Nu har startskottet gått för ett kraftigt ökat klimatarbete för alla världens länder. Det svåra arbetet med att minska klimatutsläppen återstår. Sverige ska fortsätta visa ledarskap genom konkreta åtgärder på hemmaplan i bred samverkan med alla samhällsaktörer. Vi ska bli ett världens första fossilfria välfärdsländer och genom det inspirera och driva på andra, säger Åsa Romson.”

Fråga 1: Vilka konkreta åtgärder vill du arbeta med och genomföra i vår kommun för att vi ska bidra till överenskommelsen i Paris i november 2015?

**Lars Molin (m),
kommunstyrelsens
ordförande,
Ljusdals kommun**

1 Kommunen bör fortsätta att arbeta för utbyggd kollektivtrafik och miljövänliga transporter. Kommunen har varit bra på att ställa om till förnyelsebar energi och det måste också fortsätta. Vi vill också, så gott en kommun kan göra det, stimulera närproducerat som till exempel livsmedel.

2 Staten kan säkert ytterligare se över lagen om offentlig upphandling, LOU, för att stärka det lokala och därmed minska klimatpåverkan. Sedan är omställningsstöd i olika former för förnybara alternativ något som vi gärna vill se.

**Monica Olsson (s),
kommunstyrelsens
ordförande,
Nordanstigs kommun**

1 I vår kommun finns idag en solcellsanläggning på ett av våra äldreboenden. Jag tycker att det är rätt väg att gå och vill att vi ser till att få fler såna anläggningar på fler fastigheter särskilt vid nyproduktion. Jag vill också att kommunens bilar ska vara klimatsmarta och att vi vid framtida upphandlingar har som krav att vi ska ha ett antal elbilar.

2 Från regeringen vill jag se ett riktat ekonomiskt stöd som gör det möjligt för oss att genomföra klimatsmarta lösningar i kommunen.

Fråga 2: Vilka riktlinjer vill du se från regeringen som stöd i kommunens klimatarbete?

**Majvor Westberg-Jönsson (S),
kommunalråd,
Hudiksvalls kommun**

1 Jag vill förbättra läget vad gäller transporter och miljöbilar. Solceller ligger mig varmt om hjärtat och jag hoppas mycket på den utvecklingen.

2 Jag vill se mer riktade ekonomiska stöd och styrmedel från regeringen.

**Marie Centerwall (s),
kommunalråd,
Bollnäs kommun**

1 För mig är det viktigt att vi i kommunen arbetar för en hållbar utveckling som förhindrar förstörelse av natur och livsmiljöer för kommande generationer, viktigt är att kommunen genomför de antagna lokala miljömålen, då bidrar vi i linje med överenskommelsen i Paris. Målen innehåller att vi ska minska koldioxidutsläppen med bland annat minskade tjänstresor med bil, använda högsta möjliga miljöklass på leasingbilar, energieffektiviseringar i byggnader, ställa krav i upphandlingar på arbetsmaskiner, lokalproducerad mat och hållbar infrastruktur med tillgänglighet för cykel och kollektivtrafik när nya områden planeras.

2 Förväntningar från regeringen är att de bidrar med omställningsstöd och riktlinjer som underlättar och tar hänsyn till att kommuner och medborgare har olika förutsättningar för genomförandet.

**Sven-Erik Lindestam (s),
kommunstyrelsens
ordförande,
Söderhamn kommun**

1 Jag vill på riktigt se till att vi minskar vår klimatpåverkan. Ett exempel på det är norra Europas största energieffektiviseringsprojekt där vi satsar 280 miljoner och minskar utsläppen med mer 600 ton. En bra början men inte nog. Jag vill att vi jobbar för mindre transporter och CO2-neutrala sådana för att bli en än mer klimatvänlig kommun. Vill också jobba för mer lokala upphandlingar och mer lokalproducerad mat.

2 Jag vill att regeringen ger oss två saker. För det första förutsättningar i form av ekonomiska omställningsstöd för och för det andra stödjer oss i vår tanke att gynna och utveckla lokala upphandlingar.

**Yoomi Renström (s),
kommunstyrelsens
ordförande,
Ovanåkers kommun**

1 Klimatarbete är ett långsiktigt arbete och man ser inte alltid resultat av det på en gång. Det krävs att vi förstår vikten av det och vågar vara uthålliga. På kommunal nivå kan vi dels stödja omställningen till fossilfria energikällor men också föregå med gott exempel i våra verksamheter. Kunskap och information om vad som är klimatpåverkande är också en förutsättning för att kunna göra rätt saker. Det gäller alla verksamheter men också för alla kommuninvånare.

2 Ekonomiskt stöd så vi verkligen kan göra de satsningar som behövs utan att det drabbar resurserna till skola och omsorger. Men också en stor satsning på teknikutveckling av de förnybara alternativen och en konkret plan för hur och när omställningen ska vara genomförd.

Annons

Annons